

Ana Aslan – personalitate-reper pentru diplomația științifică românească și mondială*

Janina Sitaru**

Distinși invitați,

Sunt deosebit de onorată să reprezint Ministerul Afacerilor Externe cu prilejul omagierii unei personalități-reper pentru diplomația științifică românească și mondială și mă bucură faptul că avem astăzi în sală și în mediul online inclusiv reprezentanți ai Școlilor Asociate pentru UNESCO din România, parte a unei rețele globale ce cuprinde peste 12.000 de instituții și unități de învățământ din 182 de țări.

Înscrierea numelui doamnei academician Ana Aslan în Calendarul Aniversar UNESCO pe anul 2024, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la alegerea sa ca membru al Academiei Române, prezintă mai multe valențe simbolice.

Impactul operei și activității Anei Aslan la nivel mondial a fost uriaș. Rezultatele obținute în profilaxia și terapia vârstei a treia, problemele pe care această perioadă a vieții le ridică au fost – prin demersurile sale – aduse în atenția lumii medicale și a opiniei publice internaționale. „*Numele Anei Aslan este atât de cunoscut încât el intră pe mai multe meridiane în fondul principal de cuvinte*”, scria, în 1980, publicația „Viața Studentească”. Printre personalitățile pe care le-a tratat se numără Salvador Dalí, Charlie Chaplin, Kirk Douglas, Aristotel Onassis, Jacqueline Kennedy, Charles de Gaulle, Indira Gandhi, Marlene Dietrich sau Claudia Cardinale.

Ana Aslan s-a numărat printre primele personalități științifice care au sesizat profilarea „*erei vârstei a treia*”. Membră în Biroul Executiv al Asociației Internaționale de Gerontologie, a înființat în anul 1959 Societatea Română de Gerontologie

și Geriatrie, al cărei președinte a fost până la sfârșitul vieții. În 1974, a început demersurile pe lângă Organizația Națiunilor Unite, în vederea organizării unei Sesiuni Extraordinare pentru Vârsta a Treia. Ca urmare, în anul 1982, sub deviza „*Să dăm viață anilor*” avea loc la Viena Adunarea Mondială pentru Vârsta a Treia, organizată sub auspiciile Națiunilor Unite.

Prin gândirea, opera și activitatea sa, Ana Aslan a întreprins un pionierat în ceea ce numim *diplomație științifică*.

Nu numai prin ideile transmise, dar și prin larga rețea de contacte – în rândurile pacienților, dar și ale comunității științifice internaționale – în ciuda obstacolelor din ce în ce mai mari pe care i le ridica regimul comunist, Ana Aslan a anticipat strălucit rolul științei și al colaborărilor științifice în planul relațiilor internaționale, așa cum, în ultimele decenii contemporane nouă, știința a căpătat un rol din ce în ce mai important în perioadele de criză.

Însăși natura specializării Anei Aslan a determinat o altă trăsătură de pionierat a gândirii și activității sale: rolul preventiv al medicinei. „*Longevitatea activă*” a devenit scopul unui concept inovator, principiul pe care și-a clădit cariera: „*Să dăm viață anilor și ani vieții!*”.

Totodată, Ana Aslan a dovedit cât de important este ca un om de știință să fie și *proactiv*, cu toate că, în plan personal, acest rol asumat i-a adus multe neajunsuri, iar, în cele din urmă, a contribuit la un sfârșit departe de recunoștința și omagiul ce i s-ar fi cuvenit. Cu atât mai mult, pentru diplomația română reprezintă astăzi o datorie de onoare

*Alocuțiune susținută la manifestarea „Aniversare UNESCO. Ana Aslan – 50 de ani în Academia Română” (12 iunie 2024, Aula Academiei Române)

**Secretar de stat, Ministerul Afacerilor Externe

---

readucerea în prim-plan a numelui Anei Aslan, a contribuției sale la știință, medicină, profilaxia și gerontologia mondială.

Distins auditoriu,

„*Îți doresc să împrăștii tinerețea în țară și pe tot pământul!*”, i-a transmis Anei Aslan mentorul său, Constantin Parhon.

Dimensiunea socială a operei sale științifice i-a adus Anei Aslan Premiul Léon Bernard pentru medicină socială, conferit de Organizația Mondială a Sănătății în 1982. În discursul său, laureata afirma atunci că „*în orice moment al proiectării gândirii noastre în viitor, trebuie să respectăm și să iubim pe cei care au creat prezentul*”.

Ana Aslan este și un exemplu strălucit al rolului inovator pe care femeile românce l-au avut în diferite domenii de activitate în secolul al XX-lea. De altfel, tot în Calendarul aniversărilor UNESCO din acest an se află înscris și numele Elenei Văcărescu, pionieră a diplomației feminine, cu ocazia împlinirii a 150 de ani de la naștere. Să nu uităm că Ana Aslan a fost martoră activă la cele două conflagrații mondiale, iar în 1952 a devenit directorul noului Institut de Geriatrie, primul de acest gen din lume.

Recuperarea gândirii științifice și a activității sărbătoritei de astăzi poate reprezenta un impuls important pentru noile generații de a cunoaște mai bine și alte nume feminine din istoria științei în România, precum Sofia Ionescu-Ogrezeanu, prima femeie neurochirurg din țara noastră, Aurora Gruescu, considerată prima femeie inginer silvicultor, Elisa Leonida Zamfirescu, prima femeie inginer din România, Silvia Creangă, prima româncă doctor în matematică, Hermina Kaminski, prima româncă doctor în medicină, sau Virginia Andreescu-Haret, prima femeie arhitect din România și, totodată, prima femeie din lume care a ajuns la gradul de arhitect inspector general.

Doamnelor și domnilor,

Reprezentând Ministerul Afacerilor Externe, îmi face o deosebită plăcere să amintesc faptul că unele dintre cele mai emoționante mărturii despre omul și savantul Ana Aslan le aflăm din discuțiile pe care *Profesoara* – cum i se spunea, cu afecțiune și respect – le-a avut cu marele diplomat Valentin Lipatti, reprezentant al României la UNESCO în perioada 1965-1972 și conducător al delegației României la Conferința de Securitate și Cooperare de la Helsinki și Geneva în perioada 1972-1977.

„*Ceea ce izbea în primul rând la Ana Aslan era o extraordinară vitalitate, care puneă parcă și mai bine în lumină inteligența și caracterul său voluntar. De-a lungul unei cariere în care fusese nevoită să facă față adesea suspiciunilor și adversității unor colegi eminenti, Ana Aslan nu a preocupat nici un efort pentru a-și valorifica descoperirile științifice și a le pune la îndemâna pacienților ei. Avea, ca toți marii medici, vocația apostolatu-lui, fără de care un slujitor al lui Hipocrate nu înseamnă mai nimic*”, își amintea marele diplomat.

Sunt convinsă că tinerele generații, beneficiind de noile descoperiri în domeniul științei și medicinei, vor cunoaște și aprecia la justa sa valoare rolul de pionierat al operei și activității Anei Aslan. „*Să nu uite nicio clipă tinerii că certificatele valoroase ale progresului n-au fost semnate de oameni conservatori și comozi, ci de oameni energici, oameni cu idei, oameni pasionați*”, după cum spunea chiar ea.

Exprim pe această cale și disponibilitatea Ministerului Afacerilor Externe, a misiunilor noastre diplomatice, de a găsi, împreună cu Academia Română și Comisia Națională pentru UNESCO, cele mai potrivite oportunități și mijloace de a promova excepționala contribuție a personalității omagiate de noi astăzi.

Vă mulțumesc pentru atenție!